

DONES AL JARDÍ DE LA MEMÒRIA

Funerària de Terrassa i el Museu de Terrassa presenten una singular mostra de la biografia de deu dones que reposen en el nostre cementiri i que, dins l'escenari contemporani terrassenc (segles XX i XXI), formen part de la història local. L'exposició "Dones al jardí de la memòria" pretén mostrar-nos com l'afany de superació de les dones, a través de les seves pròpies inquietuds, ens ha deixat empremta. La mostra complementa l'exposició temporal del Castell Cartoixa de Vallparadís "Dona i artista. La col·lecció del Museu de Terrassa" (2019).

"Dones al jardí de la memòria" recull deu biografies de dones que han destacat en àmbits diversos, com l'educació, el periodisme, la historiografia, la política o l'activisme. Les protagonistes de l'exposició ja no són amb nosaltres. Per això, la mostra és una oportunitat, encara que petita, de recordar-les i de treure a la llum les seves inquietuds i els seus esforços per fer una ciutat millor i per aconseguir que les seves aportacions siguin reconegudes. Les dones sempre han estat motor i testimoni d'excepció de la història de Terrassa, i la ciutat no es pot entendre sense el merescut homenatge a totes les que ens han precedit.

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

MAGDALENA ROSSELL I MATLLEU (1879-1968) MESTRA

BIOGRAFIA

1879: Neix a Olot (Girona).
1900: Es gradua com a mestra superior a Barcelona.
1910: Mestra auxiliar de pàrvuls a Terrassa.
1911: Es casa amb Salvador Utset i Payàs (Terrassa, 1880-1971).
1911: Pacta amb la propietat la construcció d'un local-escola al carrer de St. Isidre.
1913: Inauguració de l'escola de pàrvuls, popularment dita de Donya Magdalena, al carrer de Sant Isidre, núm. 29.
1925: Creu de l'Ordre Civil i títol de donya.
1934: Exerceix de mestra a Madrid.
1940: El matrimoni Utset-Rossell pren com a afillat l'escultor Fernando Bach-Esteve (1929-1992).
1949: Es jubila i retorna a Terrassa.
1959: Homenatge pel seu vuitantè aniversari.

Núm. 8721, fila 1,
via 46, bloc 145.
Foto: Teresa Llordés.

Retrat (1911).
Foto: Família Bach-Esteve.

“L'alcalde Sr. Ullés (...) pronuncia frases de gratitud i enalteix l'actuació de la senyoreta Rossell per la seva competent labor pedagògica i l'haver dotat a Terrassa d'un edifici adequat per a escola, suplint el que l'Ajuntament no ha pogut realitzar, no per falta de desitjos, sinó per falta de recursos.” (*La Comarca del Vallés*, abril del 1913)

El matrimoni Utset-Rossell amb
F. Bach-Esteve (1947).
Foto: Família Bach-Esteve. Còpia: T. Llordés.

Bust de bronze fet
per F. Bach-Esteve.
Foto: C. Durán. Còpia: T. Llordés.

Homenatge (Terrassa, 1950).
Foto: J. Altimira. AMAT 680271.

Escola Donya Magdalena,
carrer de Sant Isidre, 29.
Foto: Ajuntament de Terrassa.

“El nou edifici és senzill, sense luxes; el pati té capacitat suficient i hi abunden les plantes i flors que el fan molt adequat per a l'esbarjo dels nens. A totes les dependències es respira pulcritud i bon gust.” (*La Comarca del Vallés*, abril del 1913)

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

ROSA PUIG I LLONCH (1901-1999)

CONCERTISTA I PEDAGOGA

BIOGRAFIA

1901: Neix a Terrassa.
1908: Inicia els estudis musicals a l'Escola Municipal de Música de Terrassa.
1916: Primer concert de piano al Gremi d'Artistes de Terrassa.
1918: Finalitza els estudis. És nomenada professora auxiliar en la mateixa escola.
1922-1927: Exerceix com a professora de l'escola coral.
1923: Creà el Trio Femení Conservatori.
1929: Professora i concertista de l'Escola Municipal de Música de Terrassa.
1930: Grup Íntim, compost per cinc dones.
1943: Crea la Massa Coral de Terrassa.
1969: Medalla de la Ciutat.
1970: Terrassenca de l'Any.
1971: Es jubila.
1981: Filla Predilecta de Terrassa.
2000: Es dona el seu nom a una plaça de Terrassa.

Núm. 14, fila 5, via 27, bloc 138.
Foto: Teresa Llordés.

Retrat.
Còpia: Teresa Llordés.

Pedagoga de la música abans de tot, ja que gran part de la seva obra està adreçada a l'aprenentatge dels seus alumnes, va compondre prop d'un centenar de cançons, obres per a cobla, instruments de corda, piano i cant coral.

Conjunt musical.
Còpia: Teresa Llordés.

Retrat pintat per Jacint Morera.
Foto: Domènec Ferran. MdT.

Massa Coral, 1953.
Foto: Joan Biarnés. AMAT 293346.

Homenatge i Medalla de la Ciutat, 1970.
AMAT 796191.

OBRES DESTACADES

1926: Sis peces per a piano: *Joguines*
1947: *L'hostal de la Peira*, a tres veus
1961: *Les nostres nadalenques*, harmonitzacions fàcils per a piano.

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

ANNA MURIÀ I ROMANÍ (1904-2002)

ESCRITORA I PERIODISTA

BIOGRAFIA

1904: Neix a Barcelona.
1927: Inicia les activitats feministes al Club Femení i d'Esports de Barcelona.
1933: Inicia la seva activitat política.
1938: Membre del Comitè Central d'Estat Català.
1939: Exiliada a Roissy-en-Brie (França).
1939: El 3 d'agost coneix el poeta Agustí Bartra (1908-1982).
1940: El 26 d'octubre decideixen unir-se sentimentalment.
1940-1941: Exili a la República Dominicana i a Mèxic, on es queden.
1970: L'11 de gener tornen a Barcelona.
1973: El 13 de febrer es domicilien a Terrassa.
1990: Creu de Sant Jordi.
1992: Filla Adoptiva i Medalla de Plata de la Ciutat de Terrassa.

Panteó 2039.
Foto: Teresa Llordés.

Retrat (1977).
Foto: J. Canyameres. AMAT 98368.

“Una dona que va dur el seu compromís ideològic, social i personal fins les més fermes conviccions. El seu feminisme era en ella d’una naturalitat senzilla. Una vida dedicada al poeta A. Bartra, qui, abans de morir, li va manar: ‘Dedica la teva vida a la meva obra..’ ‘Sí, Agustí, t’ho prometo.’.”

A Roissy-en-Brie (1939). M. Rodoreda (a), Murià (b) i Bartra (c).
AMAT 86242.

Feliu Formosa i Pere Calders (1972).
Foto: J. Canyameres. Còpia: Teresa Llordés.

Homenatge (1992).
Foto: Francino. AMAT 57479.

OBRES DESTACADES

1967: *Crònica de la vida d'Agustí Bartra*
1974: *El meravellós viatge de Nico Hueheutl a través de Mèxic*
1982: *El llibre d'Eli*
2003: *Reflexions de la vellesa*
2003: *Vet aquí la bellesa de la vellesa*

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

PAULINA PI DE LA SERRA I JOLY (1906-1991)

PERIODISTA I ORADORA FEMINISTA

BIOGRAFIA

1906: Neix a Terrassa.
1933: Presidenta de la secció femenina de la Lliga Catalana a Terrassa.
1934: Becada a Ginebra (Societat de Nacions) i Seminari d'Estudis Polítics.
1934: Neix la seva filla Maria Helena a Suïssa. Mai la reconeix.
1937: Secretària a París de Francesc Cambó (1876-1947), president de la Lliga Regionalista.
1945: Torna a Terrassa. Des del Cercle dels Amics de les Arts i altres entitats promou actes de “resistència cultural catalana”, llengua i política.
1950: Reclama els drets feministes.
1980-1984: Col·labora amb la Cadena Catalunya i en el programa radiofònic “A corre-cuita” de Ràdio Terrassa.
1983: Medalla de Plata de la Ciutat de Terrassa.

Panteó 3111.
Foto: Teresa Llordés.

Retrat (1983).
Foto: AMAT 759744.

“Si algú ha sentit fort la temença de la desaparició de la seva llengua, he estat jo durant els anys cinquanta. Malgrat tot, lentíssima, suau, vingué la represa.”

Impartint classes de català (1960).
Foto: AMAT 759573.

Impartint classes de català (1960).
Foto: AMAT 759577.

Homenatge (1992).
Foto: Francino. AMAT 57479.

Retrat a la Galeria de Terrassencs
Il·lustres del saló de sessions de
l'Ajuntament, obra de Jacint Morera.
Foto: Teresa Llordés.

OBRES DESTACADES

1978: *L'ambient cultural de Terrassa, 1877-1977*
1982: *Quatre narracions*

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

MARIA COLL I CALVO (1925-1999)

BIBLIOTECÀRIA

BIOGRAFIA

1925: Neix al Pont de Vilomara, Manresa.
1929: La família s'instal·la a Terrassa. Estudia al Grup Escolar Torrella.
1941: Estudia comerç a l'Escola d'Economia Domèstica i batxillerat.
1943: Cursa estudis de Magisteri.
1946: Treballa temporalment a la Biblioteca Soler i Palet de Terrassa.
1950: Estudia a l'Escola Superior de Bibliotecàries de Barcelona.
1953: Funcionària municipal a Terrassa i guanya una plaça d'auxiliar de biblioteca.
1963: Directora interina de la Biblioteca Soler i Palet.
1966: Plaça en propietat.
1976: Terrassenca de l'Any.
1988: Homenatge a la Biblioteca Soler i Palet.
1991: Es jubila però segueix amb la tasca literària, de temàtica professional i religiosa.

Núm. 2935, fila 4, via 8, bloc 110.
Foto: Teresa Llordés.

Retrat.
Còpia: Teresa Llordés.

“La meva mare, de vegades, em diu que sembla que treballi en una funerària, perquè estic disponible a totes hores. I potser això és cert. Com que és una feina que no s'acaba mai...” (1979, entrevista)

Acte a la Biblioteca Soler i Palet (1959).
Foto: AMAT 886859.

Diada de Sant Jordi (1965).
Foto: AMAT 155166.

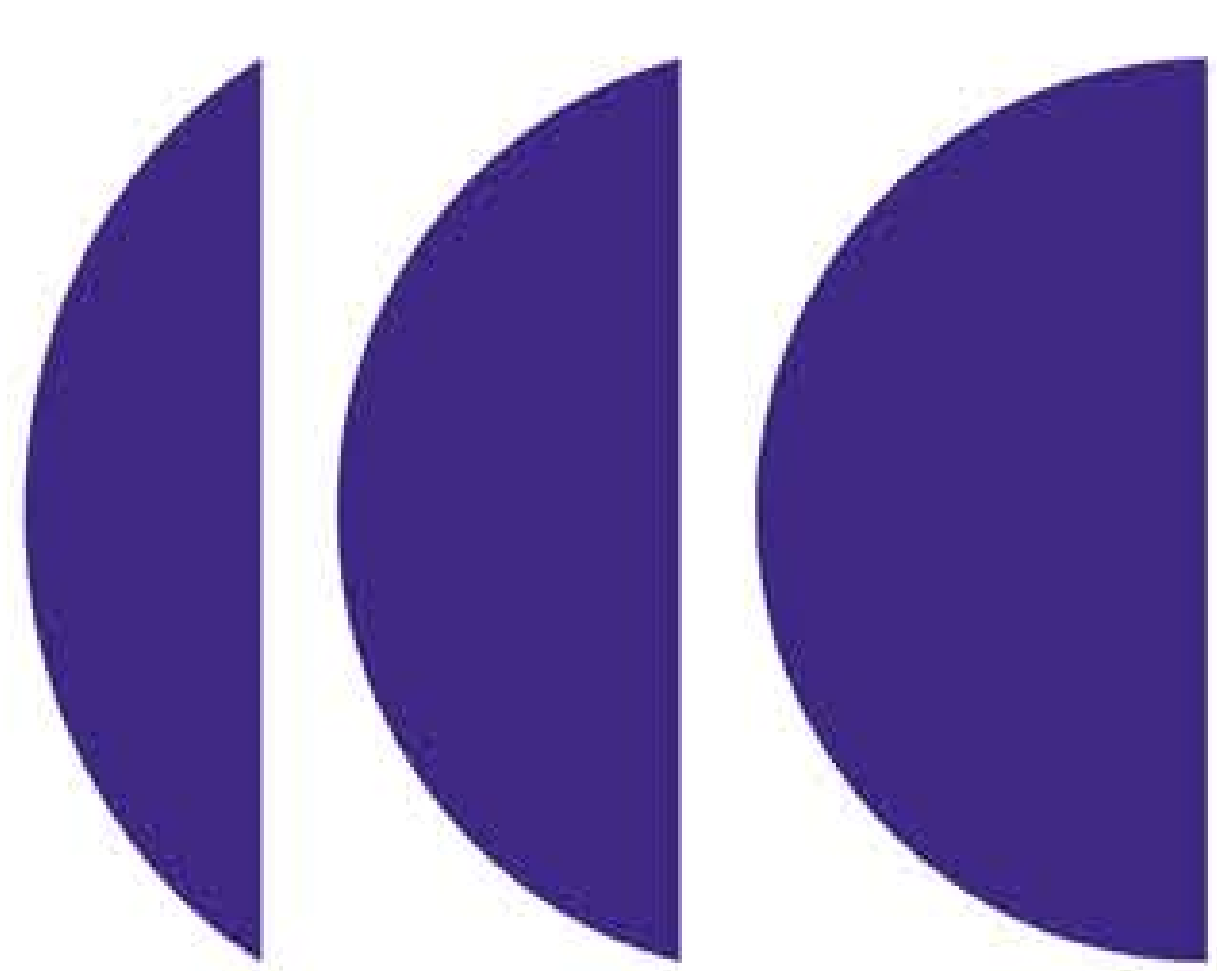
Festa de Sant Mateu (1980).
Foto: River. AMAT 440247.

Festa de Sant Benet (1985).
Foto: AMAT 412701.

OBRES DESTACADES

1976: *D. José Soler i Palet*
1977: *Biblioteques municipales: curso 1976-1977*
1988: *Bibliografia terrassenca*
1991: *Maria, Reina de la Pau a Medjugorje*
1997: *José de Nazaret: el último de los patriarcas*

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

MARIA DOLORS DUOCASTELLA I ROIG (1926-2014)

ARTISTA POLIFACÈTICA

BIOGRAFIA

1926: Neix a Manresa.
1940: Arriba a Terrassa. Fa teatre a les Teresianes i llegeix poesia als malalts de l'Hospital de Sant Llàtzer.
1942: Interna al Col·legi Jesús i Maria de Barcelona.
1946-1952: Torna a Terrassa. Estudia Infermeria.
1954: Posa nua com a model a l'Escola Municipal d'Arts Aplicades i Oficis Artístics de Terrassa.
1954: L'escultor Fernando Bach-Esteve la immortalitza en marbre: *Repòs*.
1958: Es casa amb el pintor Floreal Soriguera.
1972: A Ràdio Barcelona, amb S. Escamilla.
1973: Detinguda en la reunió de l'Assemblea de Catalunya. Presó de la Trinitat.
1995: Medalla de la Ciutat, juntament amb el seu espós, Floreal Soriguera.
2005: Capgròs de Terrassa.

Escultura *Repòs*.
Ubicació: monument als combatents republicans.
Foto: Teresa Llordés.

Retrat.
Còpia: Teresa Llordés.

“I és que els ‘Suris’, com se’ls coneix popularment, són tota una institució ciutadana (...). Però sobretot persones que han sabut difondre i encomanar el seu entusiasme a molta gent” (J. Valls, a l’opuscle d’homenatge, 1995).

Sortida pictòrica.
Foto: Soriguera-Duocastella. Còpia: Teresa Llordés.

Recitació poètica.
Foto: Soriguera-Duocastella. Còpia: Teresa Llordés.

Entrega de la Medalla de la Ciutat (1995).
Foto: Francino. AMAT 955611.

Obra pictòrica “Rostre femení” (1998).
MdT 18512. Foto: Teresa Llordés.

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

JUANA BIARNÉS I FLORENSA (1935-2018)

FOTOPERIODISTA

BIOGRAFIA

1935: Neix a Terrassa.

1953: A *El Mundo Deportivo* publica les primeres fotografies.

1956-1959: Ingressa a l'Escola de Periodisme de Barcelona.

1960. S'instal·la a Barcelona. Reportatges en general.

1962. Publicat un article sobre la riuada de Terrassa al seminari de successos *Por Qué*.

1962-1972: Primera dona reportera del diari *Pueblo* (Madrid).

1965: Fotografia els Beatles. Revista *Ondas*.

1970: Es casa a Versalles (París) amb el periodista Jean Michel Bamberger.

1972: Fotògrafa personal del cantant Raphael.

1972: Treballa al diari *ABC* i fa reportatges per a la revista *Blanco y Negro*.

2014: Rep la Creu de Sant Jordi.

2018: Mor a Viladecavalls (Barcelona).

Núm. 346, fila 1, via 51, bloc 151.
Foto: Teresa Llordès.

Retrat (1960).
AMAT 458880.

“Recordaré sempre el consell del meu pare: al llarg de la teva vida, a més de patir moltíssim fent aquesta tasca com a dona, sempre has de tenir presents dos valors: el treball ben fet i l'honestedat.” (*Diari de Terrassa*, 2014)

Reportera gràfica (1960).
Foto: AMAT 1038667.

Partit de futbol (dècada de 1950).
Foto: AMAT 455642.

Amb Raphael (1972).
Foto: J. Biarnés. AMAT 458916.

Exposició a la Sala Muncunill (2014).
Foto: Badia Casanova. AMAT 402786.

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

ÀNGELS POCH I COMAS (1948-2015)

ACTRIU

BIOGRAFIA

1948: Neix a Terrassa.
1977: Inicia els estudis com a actriu a l'Institut del Teatre de Terrassa.
1978: Primer paper a *L'oncle Vània*, d'Anton Txèkhov, dirigida per Pau Monterde.
1979: Es gradua en Art Dramàtic i Interpretació.
1979: S'inicia com a actriu treballant a la companyia terrassenca El Globus.
1994-2012: Participa en diverses sèries televisives d'èxit a TV3.
1994-1995: Premi Butaca i Premi de la Crítica de Barcelona.
1997-1998: Premi Memorial Margarida Xirgu.
2001: Terrassenca de l'Any.
2010-2013: Forma part de la companyia Projecte T6, adscrita al Teatre Nacional de Catalunya, per impulsar l'obra de joves dramaturgs catalans.
2016: Medalla d'Honor de la Ciutat de Terrassa.

Núm. 10686, fila 4, via 55, bloc 147.
Foto: Teresa Llordés.

Retrat (1960).
AMAT 458880.

“A l'escenari, l'Àngels desprenia sempre una gran naturalitat. Les seves facultats innates li feien assumir qualsevol paper sempre amb uns recursos que utilitzava amb aparent facilitat.” (Feliu Formosa, 2016)

“La Poch parla poc però el poc que parla és molt més que molt.” (Sergi Belbel)

Foto: Família Puig Poch. Còpia: Teresa Llordés.

Foto: Família Puig Poch. Còpia: Teresa Llordés.

Foto: Família Puig Poch.
Còpia: Teresa Llordés.

Foto: Família Puig Poch. Còpia: Teresa Llordés.

OBRES DESTACADES

1995: *La corona d'espines*, de Josep M. de Segarra
1994-1999: *Estació d'enllaç*, sèrie televisiva de TV3
1999: *La memòria dels cargols*, de Dagoll Dagom, sèrie televisiva de TV3
2001: *Temps de silenci*, sèrie televisiva de TV3
2003: *Platillos volantes*, pel·lícula dirigida per Òscar Aibar
2005: *Porca misèria*, sèrie televisiva de TV3
2012: *Gran Nord*, sèrie televisiva de TV3
2012: *Fènix 11:23*, pel·lícula dirigida per Joel Joan i Sergi Lara

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

ARACELI RAMÍREZ I MAQUEDA (1956-2016)

ADVOCADA I FEMINISTA

BIOGRAFIA

1956: Neix a Monturque, Còrdova.
1963: Arriba a Terrassa.
1971: Estudia Comptabilitat a l'Escola La Llar.
1972: Estudia batxillerat nocturn a l'Institut Investigador Blanxart.
1977: Estudia Dret a la Universitat de Barcelona.
1986: Inauguració del Casal de la Dona.
1988: Sòcia fundadora del grup de cultura popular Treure Ball de Terrassa.
1989: Despatx d'advocacia a Barcelona.
1999: Despatx a Terrassa. Assessorament jurídic del Casal de la Dona.
2004: Comissió contra el maltractament envers les dones a l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Terrassa.
2009: Comissió dels Drets Humans de l'Il·lustre Col·legi d'Advocacia de Terrassa.
2014: Acte d'homenatge a l'Ajuntament de Terrassa.
2015: Acte d'homenatge a l'Il·lustre Col·legi de l'Avocacia de Terrassa.

Núm. 2933, fila 1, via 112, bloc 217.
Foto: Teresa Llordés.

Retrat.
Foto: Juan Casado.

“Què passa amb la feminització d'algunes feines? Fins quan hem de continuar demostrant que la dona per accedir a llocs d'alta responsabilitat ha de demostrar el doble que l'home?” (revista *Terrassenques*, núm. 12)

Plataforma pel Dret a l'Avortament, 2013.
Casal de la Dona.

A l'estand del Casal de la Dona.

Treure Ball. Casal de la Dona.

Acte d'homenatge.
Foto: Rafel Casanova. AMAT 268386.

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

LOURDES PLANS I CAMPDERRÓS (1964-2017) HISTORIADORA

BIOGRAFIA

1964: Neix a Terrassa.
1986: Llicenciatura en Història Moderna i Contemporània per la UAB.
1992: Es vincula al Centre d'Estudis Històrics de Terrassa (CEHT).
1995: Forma part de la junta directiva del CEHT i del consell de redacció de la revista *Terme*.
2006-2014: Presidenta del CEHT. Membre de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana. Membre del Consell Municipal de la Dona de l'Ajuntament de Terrassa.

Número 7562, fila 4, via 40, bloc 129.
Foto: Teresa Llordés.

Retrat.
AMAT 1121761.

“Al meu avi, Joan Campderrós i Benet, que em va ajudar a entendre que sempre s’ha de mantenir l’interès per continuar aprenent.”
Dedicatòria a *L’Abans. Terrassa. Recull gràfic, 1865-1965*.

Exposició “Resistents i deportades” (2006).
AMAT 654279.

Presentació de la revista *Terme*, núm. 25 (2010).
AMAT 419162.

Jornada “Amb veus de dones” (2015).
AMAT 398199.

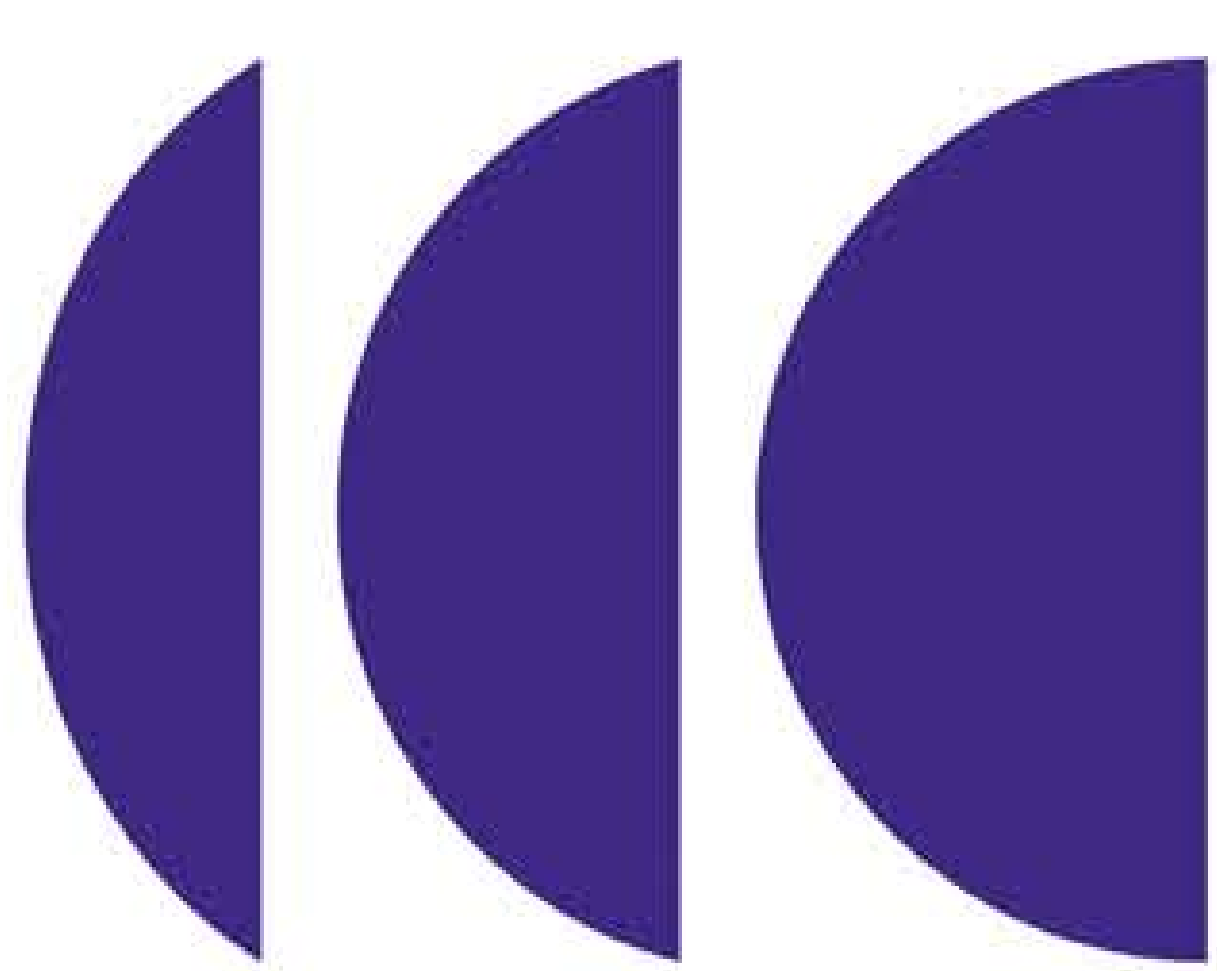
Acte a la Fundació Torre del Palau.
AMAT 54217.

OBRES DESTACADES

2000: *La vida cultural i recreativa a la Terrassa d'ahir, 1875-1931*. Fundació Torre del Palau.
2002: *L'Escola Industrial de Terrassa, 1902-2002. Cent anys de vida universitària*. Tesys.
2007: *L'Abans. Terrassa. Recull gràfic, 1865-1965*. Efadós.

REFERÈNCIA BIOGRÀFICA

“Lourdes Plans i les dones historiadores”, *Terme*, núm. 32 (2017).

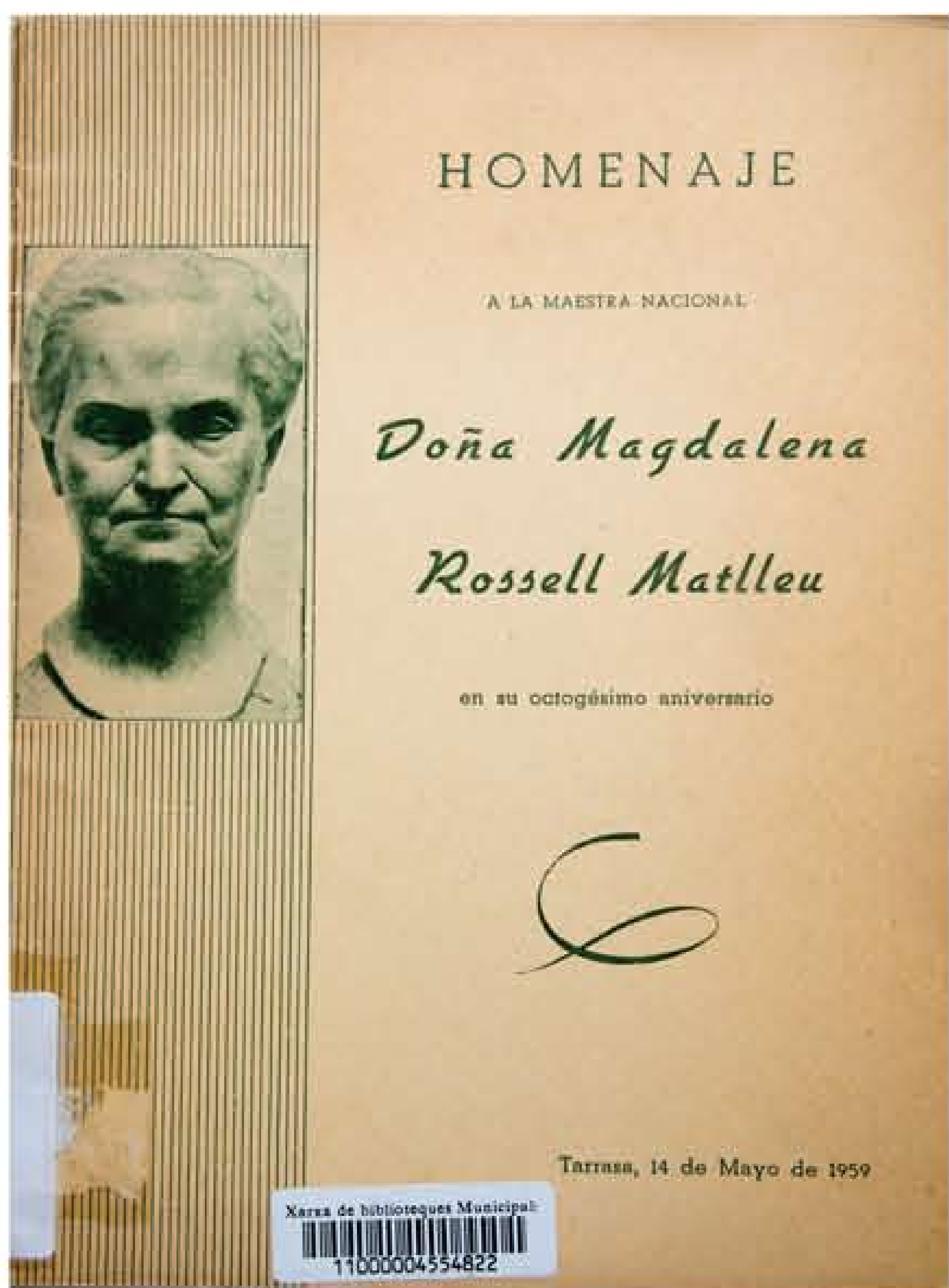

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

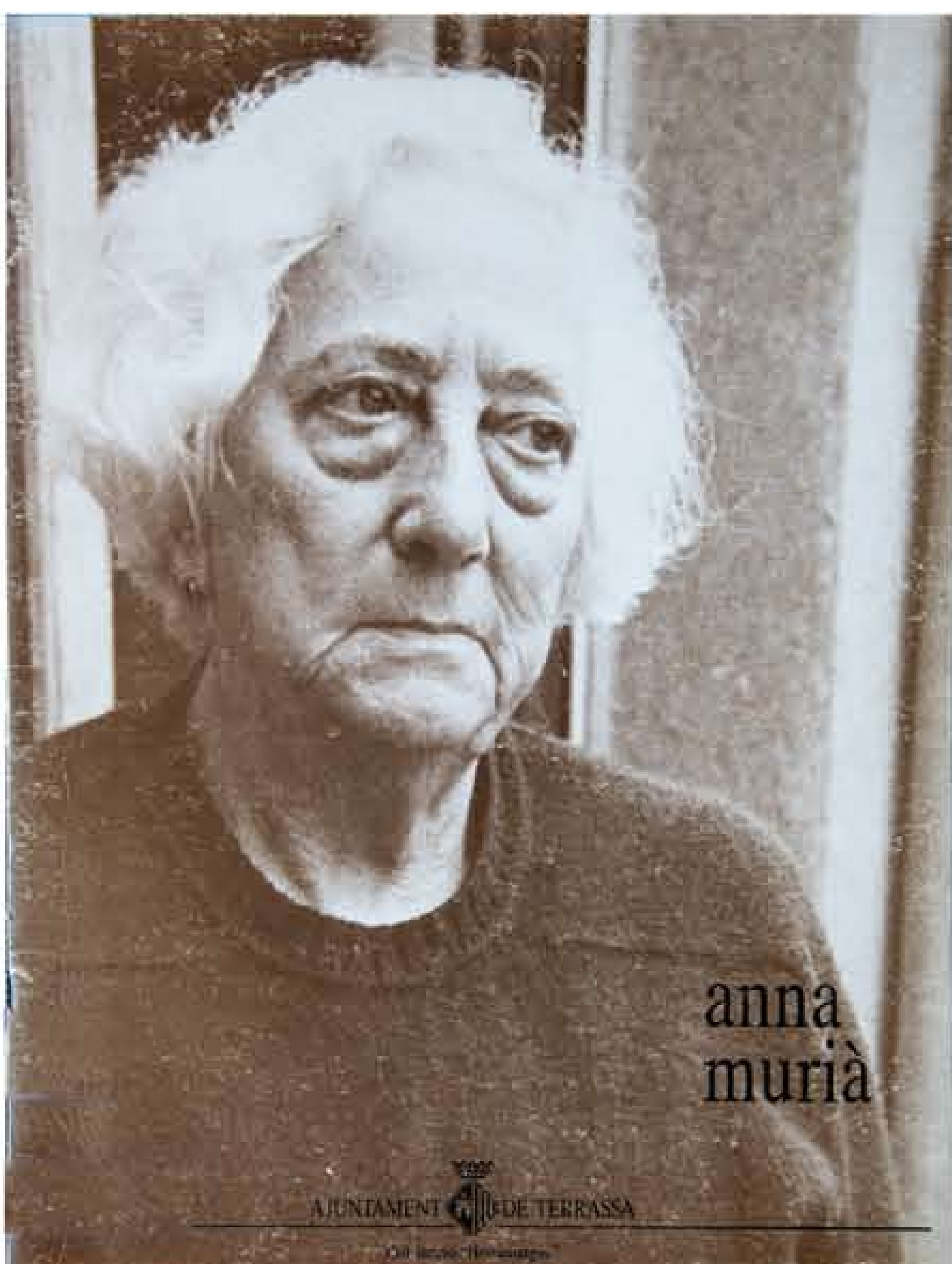
COL·LECCIÓ D'HOMENATGES

Magdalena Rossell i Matlleu.
Terrassa, maig 1959.

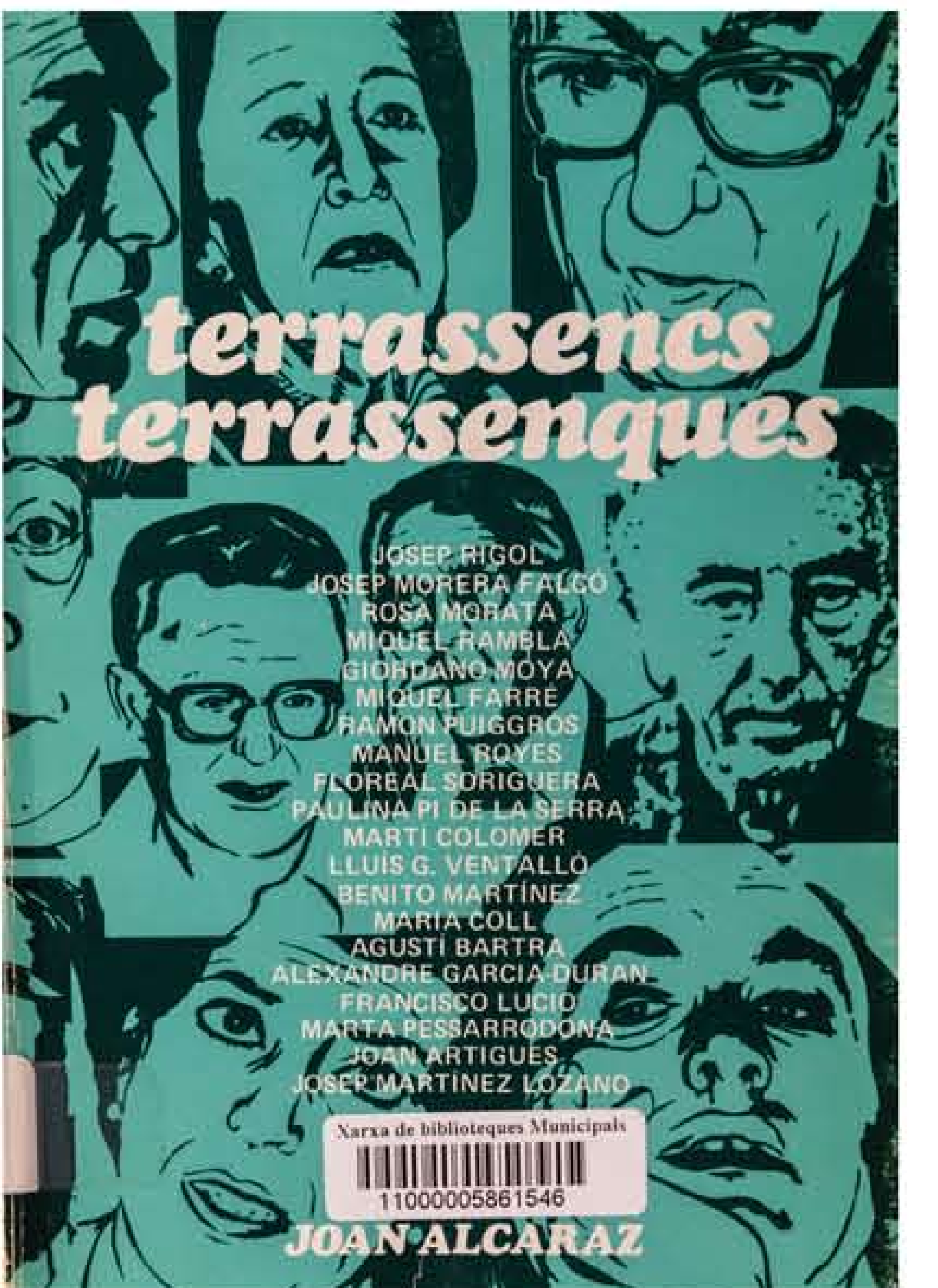
Rosa Puig i Llonch.
Terrassa, maig 1981.

Anna Murià i Romaní.
Terrassa, abril 1989.

Paulina Pi de la Serra i Joly.
Terrassa, març 1983.

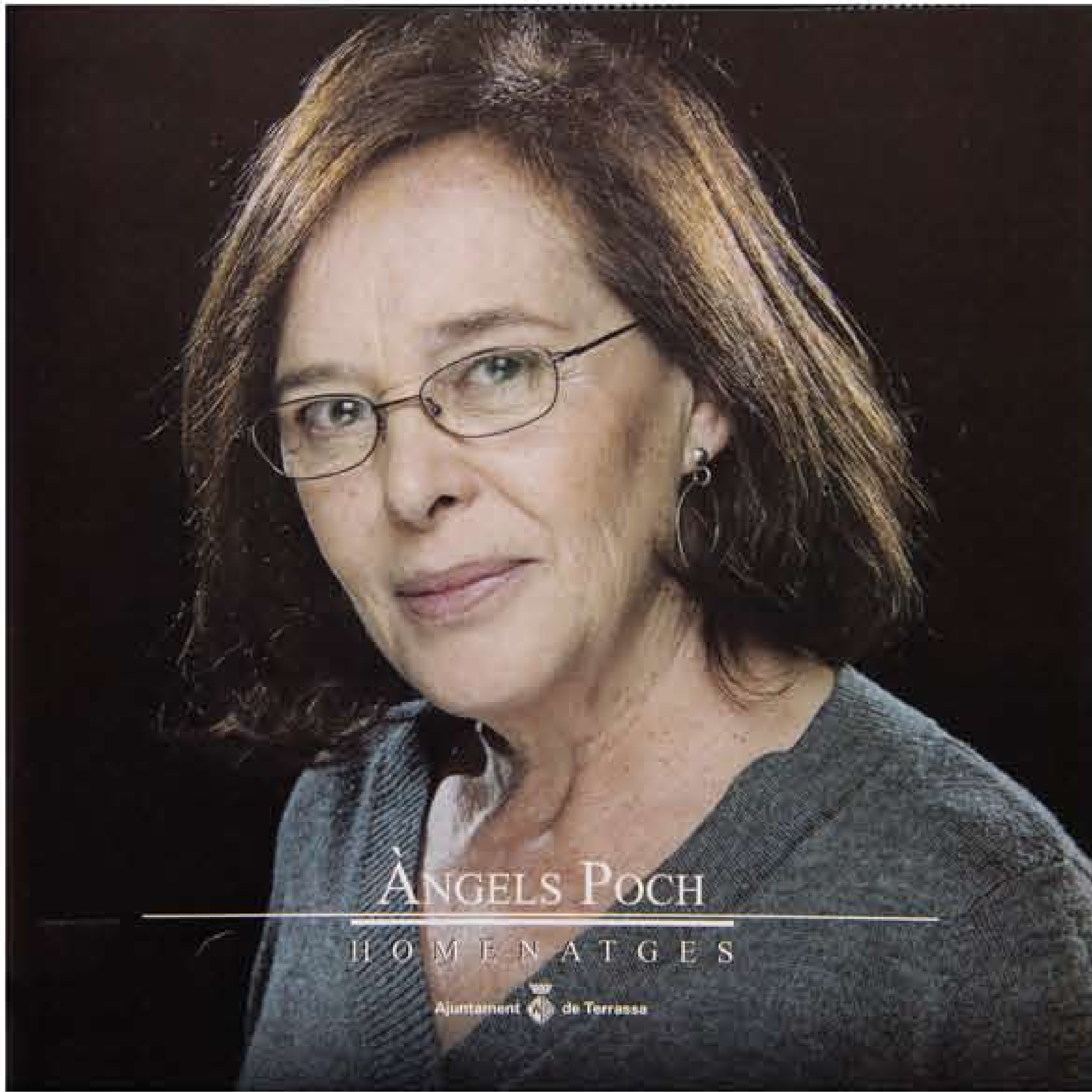
Maria Coll i Calvo.
Terrassa, 2000.

M. Dolores Duocastella i Roig.
Terrassa, març 1995.

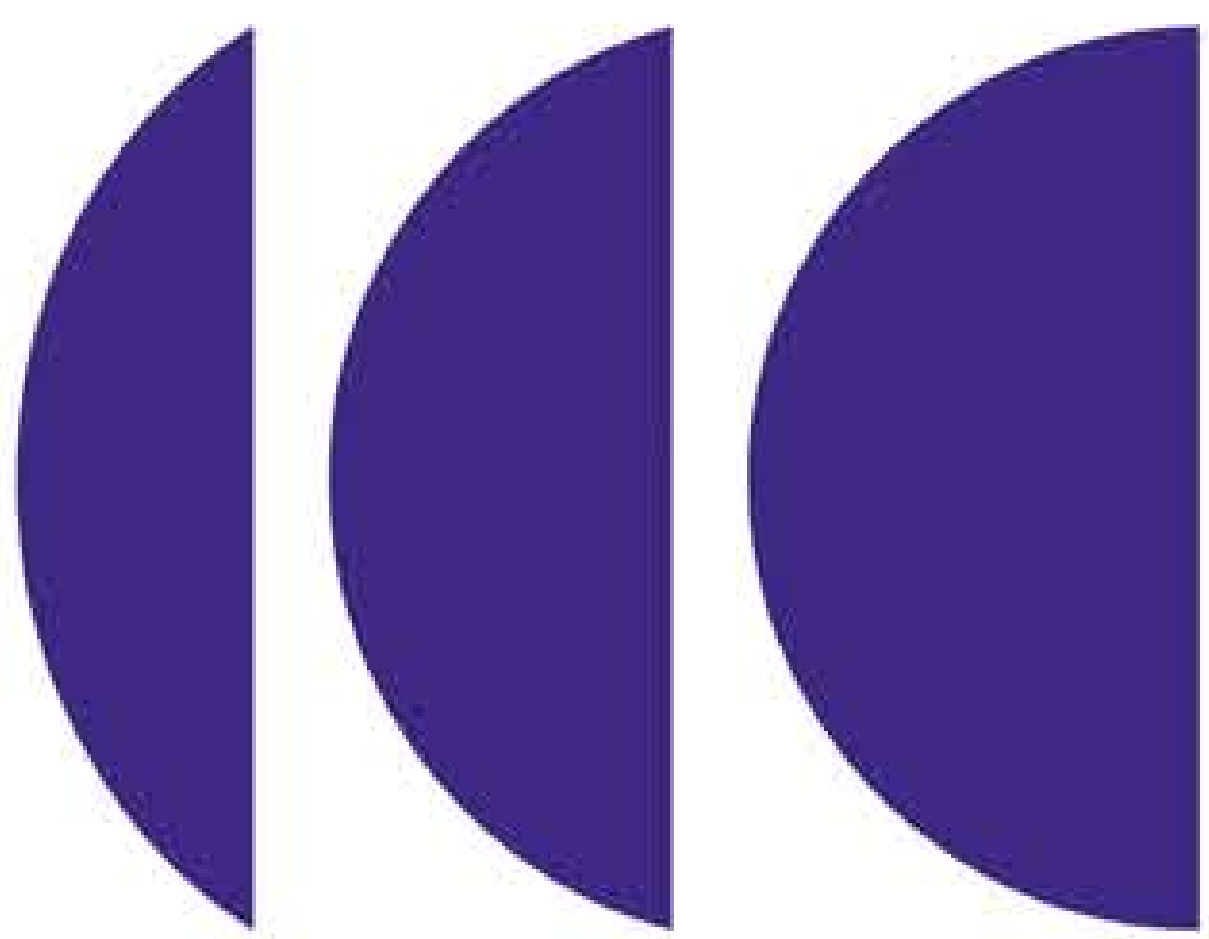
Juana Biarnés i Florensa.
Terrassa, febrer 2017.

Àngels Poch i Comas.
Terrassa, octubre 2016.

Araceli Ramírez i Maqueda.
Terrassa, maig 2014.

Funerària
de Terrassa

Museu
de Terrassa